

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem - Kolozsvár
1.2 Kar	Református Tanárképző és Zeneművészeti Kar
1.3 Intézet	Református Tanárképző és Zeneművészeti Intézet
1.4 Szakterület	Zene
1.5 Képzési szint	Licenc
1.6 Szak / Képesítés	Zene / Zenetanár

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve	Zeneelmélet-szolfézs-zenediktálás 1. TLM 3101						
2.2 Az előadásért felelős tanár neve	Dr. Péter Éva						
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve	Drd. Kálló Krisztián						
2.4 Tanulmányi év	I	2.5 Félév	I	2.6. Értékelés módja	Vizsga	2.7 Tantárgy típusa	Kötelező/alaptantárgy

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszama)

3.1 Heti óraszám	2	melyből: 3.2 előadás	1	3.3 szeminárium/labor	1
3.4 Tantervben szereplő össz-óraszám	28	melyből: 3.5 előadás	14	3.6 szeminárium/labor	14
A tanulmányi idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					20
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					10
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portofóliók, referátumok, esszék kidolgozása					10
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					0
Vizsgák					2
Más tevékenységek:					0
3.7 Egyéni munka össz-óraszama					42
3.8 A félév össz-óraszama					70
3.9 Kreditszám					3

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	•
4.2 Kompetenciabeli	• Tiszta intonáció

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	• Az előadóterem audiovizuális műszerekkel való felszereltsége
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	• Az előadóterem audiovizuális műszerekkel való felszereltsége és szakkönyvtár megléte

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> – A zenei nyelvezet megértése és a zenei tevékenységek tudatos gyakorlásának megalapozása a zeneelméleti fogalmak rendszerbe foglalt tárgyalása által – A zenei írás-olvasás elsajátítása, a zenei gondolkodás kialakítása, fejlesztése – Az elsajátított elméleti ismeretek elmélyítése a zeneirodalomból vett példák, valamint gyakorlatok elemzése, hallás utáni felismerése, írásos rögzítése és az írott forma reprodukálása által – Abszolút és relatív szolmizáció elsajátítása
Transzverzális kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> –A diák tudja megvalósítani felelősségteljesen a szakmai feladatait –A csapatmunka gyakorlatának megismerése, a különböző szintű szerepekkel és tevékenységekkel való megismerkedés –Az egyéni folyamatos szakmai fejlődés szükségességének felismerése; a tanulás forrásainak és technikájának hatékony használata az egyéni szakmai fejlődés elérésére

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	A tantárgy célja a zenei készségek (írás, olvasás, zenei gondolkodás) kialakítása és fejlesztése, amelynek elméleti alapjait a zeneelmélet, a gyakorlati alkalmazást a szolfézs, és zenediktálás biztosítja. Ez az összetett tevékenység bármilyen zenei tevékenység alapjául szolgál. Hozzásegíti az egyetemi hallgatókat, hogy a zenét, mint érthető szöveget fogják fel.
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	A diák értse meg és tudja alkalmazni a zeneelméleti fogalmakat, legyen képes hallás után írásban rögzíteni egyszólamú zeneműrészleteket; legyen képes szolmizálni különböző nehézségű zeneműrészleteket; legyen képes elemezni a zeneirodalomból vett példákat az elsajátított zeneelméleti ismeretek alapján.

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1.A zeneelmélet kapcsolata a zenetudomány egyéb ágazataival. A zenei hang létrejöttének fizikai alapjai: a rezgések és a hanghullámok terjedése, hangforrások. Fogalmak: muzikológia, akusztika: frekvencia, amplitudo; felhangsor. Bibliográfia: Keszler: 7-13,194.1. Péter: 6-7	-párbeszéd -analízis -szemléltetés -közlés -modellálás	
2. A zene fiziológiai alapjai: a hallás mechanizmusa; hallásküszöb. A hang tulajdonságai: magasság, időtartam, hangerő, hangszín. Fogalmak: Herz; relatív és abszolút hallás; rezonátor. Melodika, ritmika, dinamika, agogika. Bibliográfia: Keszler: 13-18. 1. Péter: 7-9.	-párbeszéd -analízis -szemléltetés -közlés -modellálás	Péter: 7-9.

<p>3. A hangkészlet zenei rendszere; regiszterek, oktávszakaszok. Temperálatlan és temperált hangrendszer (történeti áttekintés); enharmónia. Az oktávszakaszok felosztása a temperált hangrendszerben; törzshangok és származtatott hangok. Kamarahang (diapazon). Fogalmak: temperálás, komma, enharmónia. Egész- és félhang távolság. Bibliográfia: Kesztlér: 195-199. Péter: 18-20.</p>	<p>-párbeszéd -analízis -szemléltetés -közlés -modellálás</p>	
<p>4. Zenei jelrendszer: A kottairás és a szolmizáció rövid történeti áttekintése. A mai hangjegyírás alapjelei (vonalszámrendszer, kulcs, hangjegy). Fogalmak: neumák, pszaltikus lejegyzés, quadrát jelek. Vonalszámrendszer, kulcs, hangjegy. Bibliográfia: Kesztlér: 19-32. I. Péter: 12-18.</p>	<p>-párbeszéd -analízis -szemléltetés -közlés -modellálás</p>	
<p>5. A dallam. A hangmagasságok szótagolt és ábécés elnevezése. G-, F- és C-kulcsok. Abszolút és relatív szolmizáció. Fogalmak: a hangok szótagolt és ábécés nevei, a kulcsok megnevezése; dó-váltás. Bibliográfia: Frank Oszkár: 7–11, 14 I. Péter: 18-20.</p>	<p>-párbeszéd -analízis -szemléltetés -közlés -modellálás</p>	
<p>6. A hangközök mennyiségi és minőségi meghatározása a törzshangsorban: tiszta, kis, nagy, szűkített, bővített.. Egyszerű és összetett hangközök. Megfordítások. Fogalmak: minden egyes hangköz mennyiségi és minőségi megnevezése. Bibliográfia: Kesztlér: 166-177; 185-188. I. Frank Oszkár: 11–16 I. Bárdos: Hangzatgyakorló, 11. I.</p>	<p>-párbeszéd -analízis -szemléltetés -közlés -modellálás</p>	
<p>7. Dallami és harmonikus, enharmonikus hangközök. A konszonancia és disszonancia történeti jellege. Fogalmak: hangközök, konszonancia, disszonancia Bibliográfia: Kesztlér: 181-185. I. Péter: 51-57.</p>	<p>-párbeszéd -analízis -szemléltetés -közlés -modellálás</p>	
<p>8. A ritmus. A felezés elve a hangértékek meghatározásában. A hangértékek neve és jele. Fogalmak: egész, fél, negyed, nyolcad stb. hangérték; összevonás, felbontás. Bibliográfia: Kesztlér: 33-39, 43-46. I. Frank Oszkár: 4–5 I. Péter: 22-23; 26-29.</p>	<p>-párbeszéd -analízis -szemléltetés -közlés -modellálás</p>	
<p>9. A metrum: hangsúly és ütem; ütemvonal; ütemjelző. Egyszerű és összetett páros ütemek. Fő és mellékhangsúly. Ismétlőjel. Fogalmak: az ütemféleségek megnevezése. Prima- és secunda- volta. Bibliográfia: Kesztlér: 74-79, 201-205. I. Frank Oszkár: 5, 7. I. Péter: 36-41.</p>	<p>-párbeszéd -analízis -szemléltetés -közlés -modellálás</p>	
<p>10. Az értéknyújtó kötőjel és a pont. Pontozott ritmus. Korona. Fogalmak: legato; éles és nyújtott ritmus: alkalmazkodó ill. kompenzált értékek. Bibliográfia: Kesztlér: 39-43. I. Frank Oszkár: 6. I. Péter: 24-26.</p>	<p>-párbeszéd -analízis -szemléltetés -közlés -modellálás</p>	
<p>11. Az egyszerű és összetett páratlan ütemek. Páratlan időegység. Fő- és mellékhangsúlyok.</p>	<p>-párbeszéd -analízis</p>	

Fogalmak: az ütemfélések megnevezése. Bibliográfia: Kesztlér: 80-84. I. Péter: 40-41.	-szemléltetés -modellálás	
12. Hangsúlyeltolódás: szinkópa, szinkópalánc. Fogalmak: összevonás, szinkópa Bibliográfia: Kesztlér: 91-94. I. Péter: 43-44.	-párbeszéd -analízis -közlés	
13. Hangsúlytalan kezdés: felütés (csonka ütem); kontratimp. Fogalmak: Auftakt, kontratimp. Bibliográfia: Ion Dumitrescu, 7, 9, 15, 18. Péter: 46.	-párbeszéd -szemléltetés -közlés -modellálás	
14. Rendhagyó értékelosztás páros értékeknél. Fogalmak: triola, kvintola, szekszola, szeptola. Bibliográfia: Kesztlér: 47-49. I. Péter: 26.	-párbeszéd -analízis -szemléltetés	
<p>Könyvészet</p> <p>Avasi Béla: Zeneelmélet. I-II. kötet. Tankönyvkiadó, Budapest, 1987</p> <p>Bárdos Lajos, <i>Harminc írás</i>, Zeneműkiadó, Budapest, 1969.</p> <p>Bognár R. – Soltész E., <i>Tanuljunk zenét</i>, Editio Musica Budapest, 2004</p> <p>Diaconu, Adrian: Teorie superioară a muzicii. Conservatorul “George Enescu”, Iași, 1978.</p> <p>Dumitrescu Ion, <i>120 solfegii</i>, Vol I. Ed. Muzicala Bucuresti 1985</p> <p>Frank Oszkár, <i>Alapfokú zeneelmélet</i>. Music Trade, Budapest, 1995</p> <p>Giuleanu, Victor: Tratat de teoria muzicii. Editura Muzicală, București, 1986</p> <p>Kesztlér Lőrinc, <i>Zenei alapismeretek</i>. Zeneműkiadó, Budapest, 2000.</p> <p>Péter Éva, <i>Zeneelmélet</i>, Presa Universitară Clujeană Kiadó, Kolozsvár, 2017.</p> <p>Péter, Éva. <i>György Maróthy's writings in the field of music theory</i>. In: Studia Universitatis Babeş-Bolyai Musica, LX, 2, 2015, pp. 15–24.</p> <p>Strayer Hope R. <i>From Neumes to Notes: The Evolution of Music Notation</i>, Musical offerings, Vol. 4, 2013.</p> <p>Râpă, Constantin: Teoria superioară a muzicii. Vol.I. Sisteme Tonale; Vol.II. Ritmul. Ed. Media Muzica, Cluj, 2001-2002.</p>		
8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1.A zenei hang tulajdonságai – Kulcsfogalmak: Frekvencia, amplitúdó, melodika, dinamika. – Bibliográfia: Kodály Zoltán, 333 olvasógyakorlat, Editio Musica Budapest, 1995, 2–4.	-gyakorlás -szemléltetés -analízis	
2. A zenei hang tulajdonságainak felismerése hallás után – Kulcsfogalmak: Agogika, tempó, felhangok. – Bibliográfia: Kodály Zoltán, 333 olvasógyakorlat, Editio Musica Budapest, 1995, 4–5.	-gyakorlás -szemléltetés -analízis	
3. Oktávszakaszok – Kulcsfogalmak: Regiszterek, oktávszakaszok. – Bibliográfia: Kodály Zoltán, 333 olvasógyakorlat, Editio Musica Budapest, 1995, 5–8.	-gyakorlás -szemléltetés -analízis	
4. Szolmizálás – Kulcsfogalmak: Szolmizálás. – Bibliográfia: Kodály Zoltán, 333 olvasógyakorlat, Editio Musica Budapest, 1995, 8–9. Dragomirov P. Olvasógyakorlatok, Moszkva 1967, 3.	-gyakorlás -szemléltetés -analízis	
5. A hangmagasságok szótagolt és ábécés elnevezése. Hangmagasságok elhelyezése violin, basszus, C-kulcsban – Kulcsfogalmak: Abszolút és relatív szolmizáció.	-gyakorlás -szemléltetés -analízis	

- Bibliográfia: Kodály Zoltán, 333 olvasógyakorlat, Editio Musica Budapest, 1995, 10–23. Dragomirov P. Olvasógyakorlatok, Moszkva 1967, 3–4		
---	--	--

<p>6. Hangközők</p> <ul style="list-style-type: none"> – Kulcsfogalmak: Tiszta, nagy, kis, egyszerű, összetett hangközők. – Bibliográfia: Kodály Zoltán, 333 olvasógyakorlat, Editio Musica Budapest, 1995, 24–29. Dragomirov P. Olvasógyakorlatok, Moszkva 1967, 4–6. 	<p>-gyakorlás -szemléltetés -analízis</p>	
<p>7. Szűkített és bővített hangközők.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Kulcsfogalmak: Szűkített, bővített hangközők, enharmónia, konszonancia, disszonancia. – Bibliográfia: Kodály Zoltán, 333 olvasógyakorlat, Editio Musica Budapest, 1995, 30–37. Dragomirov P. Olvasógyakorlatok, Moszkva 1967, 6–8. 	<p>-gyakorlás -szemléltetés -analízis</p>	
<p>8. Ritmus</p> <ul style="list-style-type: none"> – Kulcsfogalmak: Hangértékek, felezés elve. – Bibliográfia: Kodály Zoltán, 333 olvasógyakorlat, Editio Musica Budapest, 1995, 38–42. Dragomirov P. Olvasógyakorlatok, Moszkva 1967, 8–10. 	<p>-gyakorlás -szemléltetés -analízis</p>	
<p>9. Metrum. Páros ütemek.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Kulcsfogalmak: Ritmusféleségek. – Bibliográfia: – Kodály Zoltán, 333 olvasógyakorlat, Editio Musica Budapest, 1995, 42–48. Dragomirov P. Olvasógyakorlatok, Moszkva 1967, 10–12. Rîpă C. – Nedelcuț N. Solfegii pentru toți Vol I. Editura MediaMuzica, Cluj 2002, 7–17. 	<p>-gyakorlás -szemléltetés -analízis</p>	
<p>10. Értéknyújtás</p> <ul style="list-style-type: none"> – Kulcsfogalmak: Értéknyújtó kötőív, pont, korona. <p><i>Bibliográfia: Kodály Zoltán, 333 olvasógyakorlat, Editio Musica Budapest, 1995, 48–53. Dragomirov P. Olvasógyakorlatok, Moszkva 1967, 12–14. Rîpă C. – Nedelcuț N. Solfegii pentru toți Vol I. Editura Media Muzica, Cluj 2002, 18–27</i></p>	<p>-gyakorlás -szemléltetés -analízis</p>	
<p>11. Páratlan ütemek.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Kulcsfogalmak: Ütemféleségek, fő és mellék hangsúlyok.. – Bibliográfia: Kodály Zoltán, 333 olvasógyakorlat, Editio Musica Budapest, 1995, 53–55. Kodály Zoltán, Bicinia hungarica, Editio Musica Budapest, 1994, 2. Dragomirov P. Olvasógyakorlatok, Moszkva 1967, 15. Rîpă C. – Nedelcuț N. Solfegii pentru toți Vol I. Editura MediaMuzica, Cluj 2002, 28–36. 	<p>-gyakorlás -szemléltetés -analízis</p>	
<p>12. Hangsúlyeltolódás.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Kulcsfogalmak: Összevonás, szinkópa, szinkópalánc. – Bibliográfia: Kodály Zoltán, 333 olvasógyakorlat, Editio Musica Budapest, 1995, 55–58. Kodály Zoltán, Bicinia hungarica, Editio Musica Budapest, 1994, 3. Rîpă C. – Nedelcuț N. Solfegii pentru toți Vol I. Editura MediaMuzica, Cluj 2002, 37–41. 	<p>-gyakorlás -szemléltetés -analízis</p>	

13. Hangsúlytalan kezdés: felütés, csonkaütem, kontratimp. – Kulcsfogalmak: Felütés, csonkaütem, kontratimp. – Bibliográfia: Kodály Zoltán, 333 olvasógyakorlat, Editio Musica Budapest, 1995, 58–60. Kodály Zoltán, <i>Bicinia hungarica</i> , Editio Musica Budapest, 1994, 4. Dragomirov P. <i>Olvasógyakorlatok</i> , Moszkva 1967, 16. Rîpă C. – Nedelcuț N. <i>Solfegii pentru toți Vol I</i> . Editura MediaMuzica, Cluj 2002, 42–52.	-gyakorlás -szemléltetés -analízis	
14. Páros értékek rendhagyó értékelbontása. – Kulcsfogalmak: Triola, quintola, sextola, septola. – Bibliográfia: Kodály Zoltán, <i>Bicinia hungarica</i> , Editio Musica Budapest, 1994, 5. Dragomirov P. <i>Olvasógyakorlatok</i> , Moszkva 1967, 40. Rîpă C. – Nedelcuț N. <i>Solfegii pentru toți Vol I</i> . Editura MediaMuzica, Cluj 2002, 80–84.	-gyakorlás -szemléltetés -analízis	
<p>Könyvészet</p> <p>Bárdos Lajos: <i>Hangzatgyakorló</i>, Zeneműkiadó, Budapest, 2001</p> <p>Dragomirov P. <i>Olvasógyakorlatok</i>, Moszkva, 1967</p> <p>Kodály Zoltán, 333 <i>olvasógyakorlat</i>, Editio Musica Budapest, 1995.</p> <p>Kodály Zoltán, <i>Bicinia hungarica</i>, Editio Musica Budapest, 1994.</p> <p>Nelida Nedelcuț, <i>Culegere de solfegii (extras din Metronom)</i>, Academia de Muzică Cluj, 1994</p> <p>Péter, Éva. <i>György Maróthi's writings in the field of music theory</i>. In: <i>Studia Universitatis Babeş-Bolyai Musica</i>, LX, 2, 2015, pp. 15–24.</p> <p>Strayer Hope R. <i>From Neumes to Notes: The Evolution of Music Notation</i>, Musical offerings, Vol. 4, 2013.</p> <p>Péter Éva, <i>Szolfézs példatár</i>, Napoca Star Kiadó, Kolozsvár, 2009.</p> <p>Rîpă C. – Nedelcuț N. <i>Solfegii pentru toți Vol I</i>. Editura MediaMuzica, Cluj 2002</p> <p>Rîpă Constantin – Silaghi Iuliu, <i>Culegere de melodii pentru solfegiere</i>, Academia de muzică Cluj, 1997, Silaghi Iuliu, <i>Antologie de melodii pentru solfegiere, Vol I–II</i>, Academia de muzică Cluj, 1997.</p>		

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

Megfelelő szakmai képzés a zeneelmélet, zenei írás és olvasás területén.

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	A zeneelmélet alapvető kérdéseinek, foglmainak ismerete.	Ellenőrzés írásbeli teszt által	30%
	Zeneelméleti kérdések gyakorlati alkalmazása .	Házi dolgozatok ellenőrzése	10%
10.5 Szeminárium / Labor	Egyszólamú zenediktálás hallás utáni rögzítése	A zenei hallás fejlődésének ellenőrzése zenediktálás által.	30%
	-Szolfézs darabok eléneklése (tanult anyag és prima vista)	A kottaolvasási készség fejlődésének ellenőrzése a	30%

	-népdalok, zeneművek emlékezetből történő éneklése.	szolfézs gyakorlatok eléneklése által. Zenei memória fejlődésének ellenőrzése a memoriter darabok eléneklése által.	
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
<p>A zeneelmélet alapvető kérdéseinek, fogalmainak ismerete. Alapszintű zenediktálás hallás utáni írásbeli rögzítése. Alapszintű zeneművek prima vista olvasása.</p>			

Kitöltés dátuma

2021. szeptember 18.

Előadás felelőse

dr. Péter Éva

Szeminárium felelőse

drd. Kálló Krisztián

Az intézeti jóváhagyás dátuma

2021.09.23

Intézetigazgató